

Gymnázium Ľudovíta Štúra v Trenčíne

Učebné osnovy

Stupeň vzdelania: ISCED 3A

Študijný odbor: 7902 J – gymnázium

Zameranie školského vzdelávacieho programu:
 Predmet umenie a kultúra sa snaží o prepojenie bežného života s hlavnými umeleckými druhmi, svetom kultúry a životným štýlom. Rozvíja tvorivé myslenie, zručnosti a návyky žiakov. Formuje ich vlastné názory a hodnotové postoje.

Predmet: Umenie a kultúra

Počet hodín:

1. ročník	2. ročník		3. ročník		4. ročník		5. ročník		Spolu	
	počet h	vyučovacie týždne	počet h	vyučovacie týždne	počet h	vyučovacie týždne	počet h	vyučovacie týždne	počet h	vyučovacie týždne
1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	4
33	33	33	33	30	30	30	30	30	129	129

Výchovno-vzdelávacie ciele a vzdelávacie stratégie predmetu:

Predmet Umenie a kultúra rozvíja socio-afektívne schopnosti žiaka, jeho postoje, hodnotové orientácie a kritické vnímanie kultúry. Orientuje sa na rozvoj psycho-motorických schopností žiaka, na jeho samostatné tvorivé vyjadrovanie obsahov psychiky, ako aj na rozvoj kognitívnych schopností žiaka v poznávaní kultúry súčasnosti a minulosti.

Metódy a formy vyučovania:

- motivačné: brainstorming, motivačný rozhovor, výmena názorov, didaktické hry
- expozičné: výklad, vysvetľovanie, vyučovací rozhovor, prednášky, prezentácia, práca s ukážkami
- fixačné: skupinová diskusia, rozprávanie

Skupinová práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy), individuálna práca žiakov (rôzne formy výstupu podľa témy), práca s knižkou, práca s doplnkovým textom, analýzy ukážok, práca s IKT, obsahová analýza.

Hodnotenie a klasifikácia predmetu: Hodnotiť a klasifikovať sa bude podľa Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl čl.

Pri hodnotení a klasifikácii študijných výsledkov sa budú používať tieto metódy, formy a prostriedky:

- a, sústavné sledovanie výkonov a aktivity žiaka, pripravenosti a zapojenia do vyučovacieho procesu
  - b, písomné preverovanie vedomostí - krátke previerky
    - testy a písomné previerky z celého tematického celku
    - c, ústna odpoveď
    - d, hodnotenie ďalších činností žiakov - projekty, referáty, prezentácie.
- Pri sústavnom pozorovaní žiaka budú vyučujúci využívať vlastný systém hodnotenia výkonov, napr. plusy, mínusy ... Pri klasifikácii známikami je vyučujúci povinný dodržať minimálny počet známok za klasifikačné obdobie podľa týždennej časovej dotácie v predmete.
- Hodnotenie tohto predmetu má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka, usmerniť jeho osobnostný vývoj a rozvinúť v ňom kultúrne potreby. Tu musí učiteľ brať ohľad na schopnosti, nadanie, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka.

OBSAH VZDELÁVANIA

1. ROČNÍK (1 hod. týždenne / 33 hod. ročne)

Tematický celok počet hodín	Obsahový štandard		Výkonový štandard	Prostriedky hodnotenia
	Téma	Pojmy		
Svet kultúry, vizuálne, zvukové, pohybové, priestorové znaky (8 hod.)	1. Pamiatky v regióne alebo Moja obľúbená pamiatka	Kultúrna tradícia: kultúrne povedomie a identita, tvorba kultúrnej tradície.	Žiak je schopný vytvoriť vlastnú dokumentáciu vybranej pamiatky (kresba, foto, video, opis, nahrávky hudobných folklórnych skupín, jednotlivcov) a aktualizovať ju (vlastný posun).	Aktivita na hodinách, samo hodnotenie žiakov, ústne hodnotenie, hodnotenie samostatnej a skupinovej práce žiakov doma aj na hodinách
	2. Plagát, reklama, logo. Obaly kníh a CD/DVD	Reklama, komerčná sféra, psychológia reklamy, propagačný dizajn	Žiak vie zhotoviť logo firmy, plagát, billboard, reklamný pútač, reklamný slogan, na konkrétnu akciu. Vytvorí scenár reklamnej kampane a obsahovo ho analyzovať.	
	3. Videoklip, s dôrazom na výtvarnú, hudobnú, dramatickú a literárnu stránku.	hudobno / multimediálny klip, reklamný šot, príležitostný klip, sebareprezentačný klip, dokument ...	Žiaci sa učia vytvoriť videoklip z prostredia školy alebo z každodenného života, spolupracovať v malom filmovom štábe – deľba úloh (scenár, libreto, zvuk, scéna, telový dizajn, odev, kamera, herectvo, postprodukcia, uvedenie).	

<p>Základné vyjadrovacie prostriedky hlavných umeleckých druhov (4 hod.)</p>	<p>4. Porovnanie, interpretácia kultúrnych súvislostí – staré a nové, zastaralé a moderné, módné, vkusné a nevkusné. Štýl a funkcia v dizajne.</p> <p>1. Pantomima – spojenie pohybu, gesta, mimiky, usporiadanie priestoru.</p> <p>2. Vizuálna kultúra, audiatívna kultúra, kultúra reči a slovesná kultúra, kultúra elektronických médií, videokultúra. Kultúra pohybu, kultúra priestoru.</p>	<p>Asambláž, koláž, inštalácia, happening, junk-art – umenie odpadu</p> <p>Performance, body-art, telový dizajn, maska, kostým, gesta, pohyb</p> <p>letitizmus, konceptualizmus, reklama, webdizajn, gýc, interiérový dizajn, urbanizmus</p>	<p>Žiaci sú schopných rozlíšiť a vytvoriť asambláže, plastiky, koláže, inštalácie, happenings, predstavenia s prinesenými predmetmi. Vytvoriť a prezentovať „životné príbehy“ jednotlivých predmetov.</p> <p>Žiaci sa učia napísať scenár, dramaturgicky ho spracovať, zapojiť hudbu, nastudovať predstavenie – pantomímu. Sú schopní prerozprávať predstavenie vlastnými slovami, vytvoriť analogické vyjadrenie inými prostriedkami.</p> <p>Žiaci sa učia navrhovať zmeny priestorov (urbanistická, dizajnerska, architektonická škica), spracovať vlastný text (rozprávka, poézia, poviedka, scenár, pesnička ...) následne ho dramatisovať, zhudobniť, ilustrovať, spracovať formou koláže, vložiť obrázky (digitálne), atď.</p>	<p>Aktivita na hodinách, samohodnotenie žiakov, ústne hodnotenie, hodnotenie samostatnej a skupinovej práce žiakov doma aj na hodinách</p>
--	--	--	--	--

<p>Časové a priestorové súvislosti kultúry (4 hod.)</p>	<p>3. Odlíšnosť každodenných a umeleckých vyjadrovacích prostriedkov.</p> <p>1. Kultúra okolo nás</p> <p>2. Estetické kvality predmetov. Spoločenské súvislosti umenia. Miesto umenia v živote človeka.</p>	<p>Profánny, sakrálny, historický, súčasný</p> <p>Masová kultúra, populárna kultúra, klasická kultúra, kultúrna tradícia, národná kultúra, svetové kultúrne dedičstvo</p> <p>Kultúrne, nekultúrne, Hudobné žánre. Hudobné relácie. Žánre vo filme, v maliarstve a sochárstve. Typy architektúr. Funkčnosť a estetičnosť. Estetická hodnota. Výraz.</p>	<p>Navrhnuť slávnostný priestor, pomník, pamätník, ... vytvoriť inštaláciu, foto alebo videodokumentáciu daného priestoru.</p> <p>Diskutovať o zmysle vybraných artefaktov a o ich význame v živote žiaka. Porovnať žánre, výrazové polohy a posolstvá (obsahy) vybraných artefaktov, javov.</p> <p>Analyzovať a interpretovať rôzne relácie v televízii, hudobné, filmové žánre, pôsobenie obrazov v rôznom prostredí, pôsobenie dizajnu a architektúry.</p> <p>Diskutovať o spoločenskej funkcii jednotlivých umeleckých druhov.</p>	<p>Aktivita na hodinách, samohodnotenie žiakov, ústne hodnotenie, hodnotenie samostatnej a skupinovej práce žiakov doma aj na hodinách</p>
---	---	--	--	--

<p>Funkcie umenia, estetické vnímanie (4 hod.)</p>	<p>1. Kultúrny šum. Šum prírody, hluk a krása civilizácie. Vizualna krása prírody a civilizácia.</p> <p>2. Prerezové vyjadrovacie prostriedky v umeniach – rytmus, symetria, melódia, kompozícia, gradácia a pod., ich elementy. Synestézia. Rozdiely v estetických zážitkoch.</p>	<p>„Vizuálny smog“, grafický dizajn, internet, surfovanie na internete</p> <p>Bod-čiara-plocha-tvar- farba, tón-akord-melódia, hláska-slo-vo-veta, gesto- mimika-pohyb-priestor, svetlo-tieň-plocha-povrch- odlesk,...</p>	<p>Projekty prostredia, ktoré neškodia človeku ani prírode. Diskusia o orientácii v „kultúrnom šume“.</p> <p>Na základe podnetov z jedného umeleckého druhu tvoriť v inom (ktorý je žiakovi blízky); nádať možné analógie vo vyjadrovaných prostriedkoch a kompozičných princípoch. Uvedomovať si možnosti a ohraničenia synestetického pôsobenia.</p>	<p>Aktivity na hodinách, samohodnotenie žiakov, ústne hodnotenie, hodnotenie samostatnej a skupinovej práce žiakov doma aj na hodinách</p>
<p>Živofný štýl. Móda. Kultúra teľa, záhyseľ športu (8 hod.)</p>	<p>1. Neverbálna komunikácia, gesto, mimika, pohyb, obľebčenie.</p>	<p>Body art, líčenie, masky, vizáž, tetovania, piercing, body-art. Teloový dizajn prírodných národov. Telo a tvár v rôznych kultúrach.</p>	<p>Navrhniť účes, líčenie, maľbu na telo, masku... (fotokoláž, montáž, experimenty s účesom a líčením „naživo“) pre rôzne hudobné žánre, spoločenské role...</p>	

<p>2. Vyjadrovacie prostriedky módy, diferenciácia v oblečení, konformizmus, seba propagácia. Štýl doby, estetika odievania.</p>	<p>Móda, módna prehládka. Štýl doby, historický kostým. Vizualný výraz a seba vyjadrenie. Sociálna funkcia odevu.</p>	<p>Rozvoj schopnosti porozumieť iným kultúram, rešpektovať a tolerovať hodnoty iných ľudí a kultúr</p>	<p>Aktivity na hodinách, samohodnotenie žiakov, ústne hodnotenie, hodnotenie samostatnej a skupinovej práce žiakov doma aj na hodinách</p>
<p>3. Etiketa a kultúrna komunikácia</p>	<p>Komunikácia, etiketa</p>	<p>Diskusia o ukazkách a tvorba vlastných modelových situácií. Členenie na tvorcov, pozorovateľov, hodnotiteľov. Dodržiavať zásady slušného správania – etikety v konkrétnych komunikačných situáciách.</p>	
<p>4. Kalokagatia – jednota duševnej a telesnej krásy</p>	<p>Kalokagatia, olympiáda, kultúra tela, erotika, pornografia, sexualita. Gentleman, dandy.</p>	<p>Rozvoj schopnosti rešpektovať a tolerovať hodnoty iných ľudí a kultúr. Schopnosť mediálne prezentovať športovú udalosť – módnou prehládka – ples ... súťažkovú – demonštráciu aktivistov.</p>	

<p>Populárna masová kultúra. Elektronické médiá (5 hod.)</p>	<p>1. Populárna kultúra - princípy populárnej kultúry, zameranie na silný zážitok, orientácia na konkrétne sociálne skupiny.</p> <p>2. Masová kultúra - Trh s kultúrou, gýč, brak. Orientácia na masy, na zisk. Nadbiehanie masovému vkusu, dotieravosť.</p> <p>3. Elektronické médiá</p>	<p>Film, komiks, videoklip, značky. Hudobný festival, folklorný festival, show.</p> <p>Gýč ako sociálny jav. Gýč a vkus. Telenovely, reality show, trillery, reklama.</p> <p>Webová stránka, dizajn, logo, portfólio, nové médiá</p>	<p>Žiak je schopný vytvoriť komiks, parodovať známu značku, logo. Vytvoriť vlastný zvukový, foto, alebo video záznam z hudobného (folklorneho) festivalu.</p> <p>Žiak si vie vytvoriť vlastný hodnotový postoj k súčasnej kultúrnej ponuke a k médiám, diskutovať o ňom.</p> <p>Schopnosť vytvoriť logo, webovú stránku. Spojiť text (scenár), animáciu, hudobné vsuvky. Svoju prácu prezentovať. Komunikovať prostredníctvom nových médií.</p>	<p>Aktívna na hodinách, samohodnotenie žiakov, ústne hodnotenie, hodnotenie samostatnej a skupinovej práce žiakov doima aj na hodinách</p>
---	---	--	---	--

ZKŮČNÍK (1 hod. týždenne / 33 hod. ročne)

Tematický celok počet hodín	Obsahový štandard		Výkonový štandard Spôsobilosť	Prostriedky hodnotenia
	Téma	Pojmy		
Poznanie, analýza interpretácia výbraných umeleckých diel (15 hod.)	Užitkové predmety a umelecké diela	Opakované vnímanie	Využití predmety vnímané a vytvorené v 1. ročníku opis zážitkov, diskusia	
	Estetické vnímanie zážitok, vkus	Umelecké diela z rôznych druhov umění	Porovnanie vyjadrovacích prostriedkov	
	Analýza umeleckého diela		Štruktúra diela Kompozícia diela, porovnanie vyjadrovacích prostriedkov	
	interpretácia umeleckého diela		Hľadanie rôznych významových vrstiev diela výber ukážok s podobnou, prípadne identickou ideou	
	Hlavné umelecké druhy		prehľad o štruktúre umeleckých	

<p>2. Princípy populárnej kultúry, masová elektronická média. -Kultúra a technika. Kultúrna komunikácia. (15 hod.)</p>	<p>Populárna kultúra. Hlavné typy produktov populárnej kultúry.</p> <p>Masová kultúra- hlavné typy produktov masovej kultúry</p> <p>Tzv. Vysoká kultúra- hlavné typy produktov označovaných za hodnoty kultúrnej tradície</p> <p>Analýza a interpretácia produktov populárnej kultúry</p> <p>Analýza a interpretácia produktov masovej kultúry</p> <p>Analýza a interpretácia produktov tzv. Vysokej kultúry.</p>	<p>Idol, vzor, norma.</p> <p>Reklama, móda</p> <p>Významy, hodnoty, štruktúra produktov</p> <p>Významy, hodnota. Štruktúra masovej kultúry</p> <p>Koncert, galéria, divadelné predstavenie,</p>	<p>Interpretácia konkrétnych produktov- videoklipu, graffiti, značky, portfolio o svojom idole, vzore.</p> <p>Tvorba reklamného šotu, názvu plagátu ako reklamy</p> <p>zážitok, vnímanie, jednoduchá analýza, hľadanie hodnôt, porovnávanie</p> <p>Zážitok a jeho reflexia, analýza a interpretácia významov a kultúrno – historických kontextov. Práca s internetom.</p> <p>Zážitok a jeho reflexia. Diskusie o mediálnych vzoroch.</p> <p>Opríť sa o všetko čo sa žiaci naučili na VV. HV, Sij. D.</p>
<p>(3 hod.)</p>			

3. ročník (1 hod. týždenne / 33 hod. ročne)

Obsahový štandard		Výkonový štandard		Prostriedky hodnotenia
Téma	Pojmy	Spôsobilosti		
<p>1. tematický celok</p> <p>Foznanie, analýza interpretácia vybraných umeleckých diel 16 hodín</p>	<p>Opakované vnímanie</p> <p>materiál z prirodzeného prostredia</p> <p>využiť vlastné skúsenosti</p> <p>umelecké diela z akejkoľvek doby</p>	<p>Zážitok, analýza, interpretácia kultúrnych produktov</p> <p>diskusia o kritériách</p> <p>snažiť sa o porovnanie európskeho, svetového a slovenského kultúrneho dedičstva</p> <p>Zážitok a jeho reflexia</p> <p>Aktívne vyhľadávanie princípov a ukážok v umení, v životnom prostredí, doma.</p>		
<p>Umelecké dielo</p> <p>Cýc a brak</p> <p>Úžitkové diela / dizajni, reklama, logo /</p> <p>Tvorivé postupy v umení</p> <p>Hľadanie krásy</p> <p>Hľadanie foriem a tvorba harmónie či disharmónie</p> <p>Práca so symbolmi</p> <p>Oslava bohov</p> <p>Umenie ako mágia</p> <p>Sebavyjadrenie umelca</p>				

<p>2. tematický celok Prehľadka v kultúre, umelecký trh, mediá kultúrne vzťahy 17 hodín</p>	<p>Prezentácia škaredého Umenie ako irónia Tvorba ornamentov Sviatok Umenie pre umenie Zneužitie umenia</p>	<p>Média a kultúra Obraz človeka Možnosti a vplyv médií Reklama Elektronické médiá Virtuálna realita Trh s umením a kultúrou mecenášstvo a sponzorstvo Reklama a marketing Výstavy, veľtrhy, festivaly</p>	<p>Práca s internetom</p> <p>Súvislosti umenia s inými oblasťami kultúrnej tvorby, so spoločnosťou, s krajinou, s politikou</p> <p>modelovať situácie s prítomnosťou médií</p> <p>preberanie každej témy založiť na vlastných skúsenostiach a poznatkoch žiakov</p> <p>konkrétne ľudské osudy životopisy umelecov</p> <p>projekty, prezentácie, aktívne vyhľadávanie na internete a v encyklopédiách.</p>	
---	---	--	---	--

	<p>Úloha médií Úloha obecnstva</p> <p>Ludia v obchode s umením v histórii a súčasnosti</p> <p>Ekonomická hodnota umenia ozdoba, súčasť zbierky známostí diela</p> <p>Vplyv technológií na funkciu a hodnotu diela</p> <p>Inštitúcie na trhu s kultúrou</p> <p>Fomy prevádzky Výstava, mediálna prezentácia festival, koncert, show</p> <p>promo akcia, film o filme, happening chodníky slávy</p>	<p>mediá, katalógy, sprievodné materiály k festivalom internetové informácie o aukciách.</p> <p>Materiál z médií</p> <p>materiál z médií, vlastné skúsenosti žiakov a učiteľa.</p>	<p>Systematická práca s informáciami. Tvorba aplikatívnych úloh a projektov. Formulovanie vlastných zážitkov z umenia.</p>	
--	---	--	--	--

4.ročník (1 hod. týždenne/ 33 hod. ročne)

Tematický celok Počet hodín	Obsahový štandard		Výkonový štandard	Prístupky hodnotenia
	Téma	Pojmy		
Základné princípy vedeckého poznávania (7.hod)	Vedci a veda	- Veda - Umenie - Sci-fi - Fantasy - Vedecko – fantastická literatúra - Filozofický slovník - Metódy - Experiment	Interpretovať hlavné momenty v literatúre ktorá predznačila súčasný stav vedy. Náčrtovať momenty v súčasnej tvorbe ktoré predznamenávajú budúcnosť. Vyrozmäťvať príbeh vedca. Vyhľadávať vedcov a ľudí s vedeckými vlohami vo svojom okolí. Animovať jedného vedca. Pracovať v skupine diskusného bloku s prezentáciou protikladných stanovísk vedeckých téz. Vybrať a prezentovať známy aktuálny vedecký problém. Definovať vedecké myslenie. Charakterizovať vedecký slovník. Abstrahovať zvolený populárno-vedecký text. Diskutovať relevantne k abstraktu.	Práca s knihou Písomná práca Individuálne skúšanie Skupinová práca Písomná práca Individuálne skúšanie Skupinová práca
	Vzťah vedy a sci-fi			
	Vedec a jeho práca			
	Vzťah vedy a umenia			
	Vedecký slovník a metódy vedy			
Vedecké myslenie a vedecká tvorba				
Opakovanie tematického celku				

Tematický celok Počet hodín	Obsahový štandard		Výkonový štandard		Prostriedky hodnotenia
	Téma	Pojmy	Spôsobilosti		
Teoretické poznávanie kultúry (23 hod)	Vývoj umeleckej tvorby	- umelecká tvorba - Biznis - Umenie pre umenie - Artefakt - Analýza umeleckých diel - Súčasná kultúra - Tvorba	Definovať rozdiely umenia pre biznis, umenia pre umenie a biznis s umením. Rozpracovať úvahu o svete bez umelcov. Spracovať abstrakt o konkrétnom živote a diele jedného umelca. Napísať zamyslenie na tému <i>umelecká činnosť, alebo porovnať umenie v dvoch historických obdobiach.</i> Vyhľadať v médiách príbehy o vzniku umeleckého diela a prezentovať. Rozlíšiť čístopu, prechody a prelínania umeleckých žánrov. Vymenovať jednotlivé umelecké formy. Definovať čo je oblasť kultúry. Definovať formu kultúry. Rozprávať o vplyve regionálnej kultúry na svoj osobný kultúrny rast. Vymenovať tradičné prvky vybranej národnej kultúry – Čína. Analyzovať a interpretovať	Práca s knižkou Písomná práca Individuálne skúšanie Skupinová práca Úvaha na tému	
	Štruktúra umenia				
	Umelci a biznis				
	Svet umelcov				
	Umelecká tvorba, metódy				
	Umelecká tvorba, artefakt				
	Prínos umenia pre človeka				
	Návšteva kultúrneho podujatia				
	Štruktúra kultúry				
	Oblasti kultúry				
Oblasti kultúr					
Hodnota kultúry					
Premeny v kultúre					
Subkultúra					
Kultúra a identita					

	<p>Konflikt kultur</p> <p>Globalizácia a sired kultur</p> <p>Multikultúrna EU</p> <p>Umelecké oblasti</p> <p>Vychádzka za kultúrnou a historickou pamiatkou</p> <p>Prezentácia vlastnej tvorby na danú tému</p> <p>Exaktné oblasti</p> <p>Humanovedné oblasti</p> <p>Mediálne oblasti</p> <p>Opakovanie tematickeho celku</p> <p>Hodnotenie a výstupný test</p>	<p>- Identita</p> <p>- Globalizácia</p> <p>- Multikultúra</p> <p>- Média</p>	<p>kultúrny artefakt.</p> <p>Vysvetliť vplyv európskej na domácu kultúru po objavení Ameriky.</p> <p>Priradiť subkultúru k sociálnej vrstve.</p> <p>Vymenovať importované formy umenia.</p> <p>Opísať prelinanie národných vplyvov a zájmových, či sociálnych vrstiev na formovanie osobnosti euroobčana.</p> <p>Vedieť vyjadriť a prezentovať svoj vlastný postoj k danej kultúrnej pamiatke</p> <p>Rozlíšiť exaktné vedecké informácie od umeleckého nabalenia.</p> <p>Vymenovať mediálne formy umenia. Rozlíšiť umeleckú tvorbu v periodickej tlači.</p>	
--	---	--	---	--

Učebné zdroje:

- 1) Učebné zdroje audiolíne : CD, počítač,
  - 2) vizuálne : knihy, časopisy, obrázkový materiál,
  - 3) audiovizuálne : DVD
  - 4) odborná literatúra
- / Dejiny umenia, Umenie a kultúra 1.,2.,3. ročník , Encyklopédia /
Web stránky: www.youtube.com, www.infovek.sk